

Ontmoeting met Paus Leo XIV
Algemene Vergadering van de USG
26 november 2025

Antwoorden van de Heilige Vader
op de vragen van de oversten van de USG

1. Heilige Vader, welke essentiële bijdrage verwacht u vandaag van het Godgewijde leven voor de missie van de Kerk?

Paus Leo XIV

Ik heb het hierover gehad in punt twee van mijn toespraak. Ik wil twee aspecten benadrukken die naar mijn mening niet alleen essentieel zijn, maar waar de wereld vandaag naar op zoek is en behoefte aan heeft. Het eerste aspect is dat van onze toewijding als religieuzen die geroepen zijn om te getuigen van de aanwezigheid van God in de wereld, om boodschappers te zijn van een spiritueel leven dat mensen uitnodigt om verder te kijken dan het hier en nu, in een wereld waarin velen van jullie werken, een wereld die zo gesecculariseerd is geworden en die moeite lijkt te hebben om verbinding te maken en de spirituele dimensie van het leven te herontdekken, ook al voelt ze daar behoefte aan. Dit is vooral duidelijk bij jongeren, maar ook bij veel andere mensen. En ik denk dat het getuigenis van het gewijde leven de Kerk en de wereld veel te bieden heeft.

Het andere punt is het belang, te midden van de uitdagingen van deze digitale technologische wereld waarin we leven, van menselijke relaties, van samen zijn, niet via een scherm, maar in levenden lijve, en het belang van persoonlijke relaties voor de ontwikkeling van het menselijk leven. Dit maakt natuurlijk deel uit van de cultuur, de opvoeding en de spirituele dimensie die deel uitmaken van wat wij als mensen zijn. Ik denk dat leden van families van Godgewijd leven geroepen zijn om het getuigenis van het gemeenschapsleven te leven, dat de wereld een grote dienst kan bewijzen door trouw in deze dimensie te leven.

2. Heilige Vader, hoe kunnen we synodaliteit en collegialiteit ten volle beleven in de Kerk, door culturele diversiteit te waarderen en onze relaties met de bisschoppen te actualiseren?

Paus Leo XIV

Ik begin met het laatste punt. Dat zou het gemakkelijkste antwoord moeten zijn, maar voor sommigen van u is het misschien het moeilijkst om in praktijk te brengen. Synodaliteit beleven met de bisschoppen. Zoals u weet, is een van de studiegroepen die na de synode over synodaliteit 2023-2024 is gevormd, juist gewijd aan de Mutuae Relationes. Deze groep is ontstaan vanuit het idee dat het nodig was om een nieuw document op te stellen. In werkelijkheid zijn we ons er mettertijd van bewust geworden dat we een nieuwe manier van omgaan met elkaar binnen de Kerk moeten ontwikkelen, tussen het gewijde leven en de hiërarchie, met de bisschoppen, door niet afzonderlijk van elkaar te werken, maar samen, in harmonie en authentieke gemeenschap.

Ondanks de verschillen die er kunnen bestaan, kunnen we ons echt verenigen om het hele volk van God te dienen. Het is niet nodig om verhalen te vertellen over wat niet werkt. Het zou beter zijn om verhalen te vertellen over hoe het werkt en waarom het belangrijk is. En op dat niveau denk ik dat synodaliteit, als houding en als instrument, zou kunnen helpen om bisschoppen, leden van het Godgewijde leven en leken samen te brengen, om met elkaar te praten, naar elkaar te luisteren en samen te zoeken naar wat het beste is voor de Kerk door middel van de gaven die aan elke persoon en elke gemeenschap zijn gegeven. Het getuigenis van het Godgewijde leven, dankzij de traditie die de meeste van onze congregaties en ordes al zoveel jaren, zelfs eeuwen, hebben, is erg belangrijk. Bijvoorbeeld de kapittels, het leven van de dimensie van dialoog en begrip en het samen zoeken naar oplossingen voor de uitdagingen waarvoor we staan. Ik denk dat dit een prachtig voorbeeld is van synodaliteit. Het kan ook nuttig zijn voor de Kerk om op een bepaalde manier deze verschillende elementen samen te brengen. Als gewijde mannen en samen met de gewijde vrouwen in de Kerk waarin we leven, denk ik dat we een grote dienst zullen bewijzen, zowel aan de universele Kerk als aan de lokale Kerk.

3. Welke richtlijnen kunt u ons geven voor de vorming van jonge religieuzen en voor het versterken van het gemeenschapsleven in het licht van de huidige uitdagingen?

Paus Leo XIV

Ik denk dat dit om verschillende redenen een zeer belangrijke kwestie is, vooral in delen van de wereld waar onze gemeenschappen moeite hebben om roepingen te vinden. In sommige van uw gemeenschappen, kloosters, provincies of regio's kunt u in een situatie terecht komen waarin u slechts één student in opleiding hebt, misschien twee. In dat geval is het creëren van een omgeving en een cultuur van vorming een echte uitdaging, wanneer u niet beschikt over de basiselementen die nodig zijn om een omgeving te creëren die bevorderlijk is voor de vorming van een nieuw lid van het gemeenschaps- en gewijde leven. Zo komen we soms terecht in het vormen van individualisme, omdat er misschien maar één kandidaat is. De grote uitdaging van de vorming bestaat er dus in meer de nadruk te leggen op deelname aan intercongregatieve vormingservaringen en de ontmoetingen met andere leden van de congregatie of de orde te vermenigvuldigen. Het hoeft niet per se om personen in opleiding te gaan, maar bijvoorbeeld om de jongste leden van een gemeenschap of congregatie die de naaste en meest positieve steun kunnen zijn voor degenen die in opleiding zijn.

Een andere belangrijke kwestie is dat sommige groepen ook vandaag nog geen rekening houden met de vele richtlijnen die zijn gegeven met betrekking tot de opvang van personen in opleiding die uit andere opleidingshuizen of seminaries zijn verwijderd. Het Dicasterie voor de Clerus, dat zich bezighoudt met het gewijde leven, constateert alle problemen die zich voordoen omdat mensen een slechte start hebben gemaakt. Het is geweldig als iemand zegt dat hij een roeping heeft. Maar een deel van onze taak bestaat uit het onderscheiden. En dit onderscheiden ten behoeve van de Kerk betekent dat we niet iedereen kunnen accepteren die bij ons aanklopt. We moeten hier heel serieus mee omgaan. Vaak is deze eerste stap genegeerd.

Een ander aspect dat ik specifiek wil noemen, is wat ik de vorming tot vrijheid zou noemen. Een echte, gezonde vorming moet de jonge kandidaten die naar ons toekomen begeleiden, zodat ze in de eerste plaats gezonde mensen worden. Er zijn een aantal moderne bewegingen

die, onder het mom van traditioneel of conservatief te zijn, jongeren verwelkomen en hen dwingen zich aan een model te conformeren, door hen te vertellen dat ze dan goede kandidaten zullen zijn. Soms herhalen we dezelfde fouten die vele jaren geleden zijn gemaakt, en die komen dan terug om ons te achtervolgen. In plaats van eerst de mens te ontwikkelen en hem te helpen begrijpen wat menselijke vrijheid is, leiden we jongeren soms op in een situatie waarin we hun geweten niet respecteren, waarin we hen hun vrijheid ontnemen, waarin we hen een schuldig gevoel geven als ze zeggen: "Ik denk niet dat ik een roeping heb". Soms leggen we jongeren ongezonde verplichtingen op. Onze vorming, vooral in de eerste fasen, moet er echt op gericht zijn mensen te vormen tot echte mensen, door middel van de gaven die God hun heeft gegeven, en te zien hoe de Heer hen roept door middel van die gaven, en niet door middel van de mal waarin we hen proberen te persen. Dit zijn echte uitdagingen. Ik ben er zeker van dat velen van u opleiders zijn geweest en dit begrijpen, maar ik denk dat vandaag de dag veel mensen in het religieuze leven en in de seminaries de lessen die ze in het verleden hebben geleerd, zijn vergeten. Het is dus erg belangrijk voor onze vorming om gezonde mensen op te leiden die dankzij deze gezondheid van hun menselijkheid ontdekken hoe God in hun leven werkt en hoe God hen roept om deze gaven aan de Kerk te geven om haar te dienen.

4. Hoe kunnen gewijde personen getuigen van de waardigheid van de persoon en het christelijk humanisme in het tijdperk van kunstmatige intelligentie?

Paus Leo XIV

Ik denk dat dit een van de vragen is waar we echt over moeten nadenken en waar we antwoorden op moeten zoeken. Kunstmatige intelligentie staat nog in de kinderschoenen, wat dat ook moge betekenen. En ik denk dat de wereld steeds meer ontdekt wat het potentieel is, maar ook wat de risico's zijn van wat kunstmatige intelligentie nu is en wat het kan worden. Een aspect dat ik zeker belangrijk vind, is dat de menselijke dimensie voorop moet staan. Als mensen kunnen we geholpen worden door kunstmatige intelligentie. Maar het risico bestaat dat mensen uiteindelijk in dienst komen te staan van kunstmatige intelligentie, en ik denk dat dat een groot probleem zou zijn. De uitdaging bestaat erin om het potentieel van kunstmatige intelligentie op een gezonde manier te ontwikkelen, maar ook om ethische richtlijnen op te stellen voor de mensen die er gebruik van maken, zodat het de rol van de mensheid om de waarde en waardigheid van het menselijk leven te behouden niet vervangt.

5. Hoe kunnen religieuze instituten specifiek bijdragen aan het tot stand brengen van vrede in de Kerk en in de wereld?

Paus Leo XIV

Echte vreedstichters worden is, denk ik, een grote uitdaging voor de Kerk en in het bijzonder voor het religieuze leven. Voor jullie allen die met jullie leven getuigen en die door onderwijs, prediking en andere bedieningen de waarden van het Evangelie naleven, geloof ik dat het vandaag de dag noodzakelijk is om methoden te bevorderen die ons helpen te begrijpen wat vrede is en hoe we echte vrede kunnen bereiken, wat vaak betekent dat we een boodschap van gerechtigheid moeten prediken. Want in veel delen van de wereld waar vandaag de dag conflicten zijn, is dat juist vanwege de onrechtvaardigheden die daar bestaan. En ik denk dat onze rol een zeer belangrijk element heeft, een zeer belangrijk element in termen van vredesopbouw in onze gemeenschappen, meestal beginnend op lokaal niveau. Dit is geen theoretische kwestie. Sommigen kunnen prachtige verhandelingen over vrede schrijven en mooie woorden spreken, maar wat telt is vrede beleven. Een van de gaven die het religieuze leven kan bieden, in termen van zingeving, is te getuigen dat het mogelijk is om samen te leven en te laten zien dat het mogelijk is om verdeeldheid en verschillen te overwinnen en mensen samen te brengen om een vreedzaam en harmonieus leven te leiden, met name in congregaties of ordes die in staat zijn om internationale gemeenschappen samen te brengen die bestaan uit mensen met verschillende culturen, mentaliteiten en talen. Het is een uitdrukking van onze menselijkheid, maar er komt ook de aanwezigheid van het goddelijke onder ons in tot uiting. En dat kan een groot getuigenis zijn voor de wereld van vandaag. Ik denk dus dat op deze specifieke manier elk van onze gemeenschappen echt een ware vreedstichter kan worden.

6. Welke boodschap van hoop wilt u vandaag aan de religieuzen meegeven voor de weg van de Kerk en de wereld?

Paus Leo XIV

De boodschap van hoop moet altijd beginnen en eindigen in Jezus Christus. En we moeten niet bang zijn om het evangelie te verkondigen. Hoop is geen optimisme. Dat is niet hetzelfde. Er kunnen mensen zijn die door hun karakter, hun persoonlijkheid, altijd erg optimistisch zijn, maar soms kan optimisme ook iets oppervlakkigs zijn. Het ontdekken van de ware bron van hoop is iets heel anders, dat voortkomt uit de gave van het geloof, uit een diepe relatie met Jezus Christus, die ertoe leidt dat men op authentieke wijze zijn vertrouwen in Christus verkondigt, zelfs in zeer moeilijke, zeer pijnlijke, zeer donkere situaties. Een paar dagen geleden luisterde ik naar iemand die jaren en jaren van zijn leven in de gevangenis heeft doorgebracht. En die waarschijnlijk de rest van haar leven in de gevangenis zal doorbrengen. Ze zegt dat ze in de gevangenis een echte bekering heeft doorgemaakt en zich nu hoopvoller en vrijer voelt dan ooit tevoren in haar leven. Dat komt omdat ze de bron van leven en hoop heeft ontdekt die Jezus Christus is. Ons geestelijk leven mag niet oppervlakkig zijn en zich beperken tot het verrichten van bepaalde handelingen, maar moet diep geworteld zijn in Jezus Christus, in het evangelie, in een persoonlijke relatie met Christus: dat is misschien wel de beste boodschap die wij kunnen uitdragen en die u kunt uitdragen in het licht van alle uitdagingen en moeilijkheden die we in de wereld van vandaag hebben.

7. In het Midden-Oosten moet het religieuze leven een baken van hoop en een brug voor dialoog zijn. Welke visie en welke fundamentele prioriteit geeft Zijne Heiligheid aan het Godgewijde leven om zijn missie en de vorming van gewijden te vernieuwen, zodat zij in staat zijn tot een authentieke dialoog met andere christelijke denominaties en met de islam?

Paus Leo XIV

De echte dialoog begint met de dialoog tussen ons, die voortkomt uit de persoonlijke dialoog van ieder met God en die ons zo in staat stelt tot een echte dialoog met de medebroeders met wie we leven. Het raakt me altijd als ik een jonge priester zie die besluit de religieuze gemeenschap te verlaten om zich in een bisdom te laten incardineren. Op de vraag “waarom doe je dat?” antwoordt hij dat hij in de gemeenschap een eenzaamheid voelde die hij niet kon genezen, overwinnen of verzachten. Hij denkt dus dat de oplossing is om naar een bisdom te gaan en anders te gaan leven. Het is waar dat zelfs in onze gemeenschappen de leden vaak zeggen dat ze zich eenzaam voelen. We moeten ons afvragen of we in onze gemeenschappen echt alleen maar ambtenaren zijn die een taak vervullen (de een is wiskundeleraar, de ander doet dit of dat), omdat we niet echt hebben geleerd om een gemeenschap van broederlijk leven en gemeenschap te vormen. Wanneer onze gemeenschappen echt goed gevormd zijn en de broeders in liefdevolle gemeenschap leven, kunnen ze een prachtige boodschap uitdragen naar anderen, zowel voor de oecumenische als voor de interreligieuze dialoog. Ik heb het geluk gehad om het getuigenis te horen van christelijke gemeenschappen in landen waar de overgrote meerderheid een andere religie aanhangt en waar de christelijke gemeenschap niet aanwezig is om te bekeren. Velen van u hebben dit ongetwijfeld ook meegemaakt. In deze contexten is het getuigenis van de gemeenschap de belangrijkste stap om bruggen te bouwen op basis van respect voor de waardigheid van anderen, bereidheid om te luisteren, op te nemen, te begeleiden en samen te wandelen. Gemeenschappen die ondersteuning bieden op het gebied van gezondheidszorg, onderwijs, opvoeding of andere vormen van liefdadigheid en opvang: hun aanwezigheid en hun dienstbaarheid zijn op zich al een zeer belangrijk getuigenis. Zo wordt het mogelijk om een omgeving te creëren, een cultuur van dialoog en respect voor de waardigheid, die op zich al een grote stap voorwaarts is in de bouw van een humane gemeenschap in vrede en in dialoog onder broeders.

Voorzitter van de USG, P. Arturo Sosa

Wij zijn u zeer dankbaar voor de tijd die u aan ons besteedt, terwijl u uw koffers zou moeten pakken voor uw reis naar Turkije en Libanon. Hartelijk dank dat u ons hebt herinnerd aan de essentiële punten van het religieuze leven, want als we die niet naleven, is alles wat we doen zinloos en in strijd met wat we belijden.

Paus Leo XIV

Laten we daarom samen even bidden en de zegen van de Heer vragen voor ieder van u. Ook dank voor al uw dienstbaarheid.

Werkvertaling: DeepL, LVL en LN